

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/936
Toplantı Tarihi/Sayısı : 23.2.2023/33
Karar Numarası : 2023/209
Başvuran : A. O. Ş.
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : Bandırma 1 No'lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres :

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın isteği dışında zorla odasının değiştirilerek kendi suç tipi ve yaş grubundan farklı hükümlülerle aynı odaya konulduğu, sigara içilmeyen ve kendisi ile aynı suç grubundan olan hükümlülerin bulunduğu bir odaya geçmeyi talep ettiği halde talebinin yerine getirilmediği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru dilekçesi ve ekleri doğrultusunda, Ulusal Önleme Mekanizması Birimi tarafından incelemesi gerçekleştirilen başvuruda, başvuran özetle;

a. Ceza İnfaz Kurumunda kaldığı B-6 No'lu odadan, birkaç kişinin şikayeti sebebiyle ve kendi isteği dışında A-18 No'lu odaya alındığını,

b. Hırsızlık suçundan hükümlü olmasına rağmen kendisinden yaşça büyük olan cinayet suçu hükümlüleriyle aynı odada tutulduğunu, bu durumun 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 24'üncü maddesine aykırı olduğunu,

c. Sigara içilmeyen ve kendisi ile aynı suçtan hüküm giyen kişilerle aynı odada bulunmayı talep etmesine rağmen talebinin reddedildiğini, bu durumun eşitlik ilkesine aykırı olduğunu ve psikolojisini olumsuz etkilediğini,

ç. Daha önce istismara maruz kalması sebebiyle hiç tanımadığı insanlarla aynı odada kalmaya uyum sağlayamadığını,

d. Kendisinden önce odada bulunan kişilerin odayı sahiplenici, rahatsız edici tavırlarının anksiyete ve uyum sorunlarına sebep olduğunu iddia etmekte, sigara içilmeyen ve kendisi ile aynı suç grubundan hükümlü olanlarla aynı odada kalmayı ya da tek kişilik bir odada yalnız kalmayı talep etmektedir.

3. Muhatap Bandırma 1 No'lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 21.07.2022 tarihli yazılı görüşte özetle;

a. Kurumdaki hükümlü, tutuklu ve hüküm özlülerin odalara yerleştirilme işlemlerinin 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 23, 24 ve 25. maddeleri ile Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri İle Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'in 19'uncu maddesinin birinci fıkrasında belirtilen hükümler esas alınarak yapıldığı,

b. Hükümlü A. O. Ş.'nin 02.06.2022 tarihinde oda değişikliği için dilekçe verdiği, talebi olmasa dahi idari nedenler ile İdare ve Gözlem Kurulunun hükümlü ve tutukluların koşullarında değişiklik yapabileceği

yetkisine sahip olduğu,

c. B-6 No'lu odada beraber kaldığı bazı mahpusların, hükümlü hakkında odaya uyum sağlayamadığı, odada sigara içtiği ve bu durumu şikayet etmemeleri için odadakilere baskı yaptığı, bu sebeple başka odaya alınması yönünde talepte buldukları, bunun üzerine üzücü bir olayın yaşanmaması adına durumun değerlendirilip hükümlünün kendi talebi doğrultusunda verdiği dilekçesine istinaden İdare ve Gözlem Kurulunca sigara içilmeyen A-18 No'lu odaya verildiği,

ç. Hükümlünün 27.08.2021 tarihinde Bandırma Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Polikliniği tarafından muayene edildiği ve “Anksiyete Bozuklukları” tanısıyla reçete düzenlendiği, ardından 26.11.2021 tarihinde Bandırma Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Polikliniği tarafından muayene edildiği ve “Borderline Kişilik Bozukluğu ve Uyum Bozuklukları” tanısı konulduğu ancak hükümlünün tedaviyi kabul etmediği,

d. Son olarak Kurum doktoru tarafından 11.05.2022 tarihinde “Anksiyete Bozuklukları” tanısıyla Psikiyatri polikliniğine sevk edilmiş olduğu ve jandarma tarafından hastaneye sevkinin yapılmasının beklendiği belirtilmiştir.

4. Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğünün 30.09.2022 tarihli yazısında özetle;

a. Ceza infaz kurumlarında oda ve koğuş yerleştirme işlemlerinin, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 5'inci bölümünde yer alan "Hükümlülerin Gözlem ve Sınıflandırılması" başlığı altındaki maddeler ile Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik hükümleri çerçevesinde suç grupları ve türleri, risk durumları, yaş, cinsiyet, hüküm alıp almadığı, risk, kurum güvenliği gibi kriterlere göre kurum idare ve gözlem kurulu tarafından değerlendirilerek yapıldığı, verilen karara karşı yargı yolunun açık olduğu,

b. Diğer taraftan, 02.06.2022 tarihinde B-6 No'lu odada barındırılan hükümlüler tarafından adı geçen başvuru ve diğer iki hükümlü arasında anlaşmazlık yaşandığının, birbirlerine uyum sağlayamadıklarının, bu durumun aralarında sorun yaratabileceğinin Kurum İdaresine bildirilmesi üzerine, aynı gün Kurum İdaresince adı geçen dahil aynı odada barındırılan tüm hükümlülerle görüşüldüğü, ayrıca adı geçenin yine aynı gün sigara kullanmadığını belirterek, sigara içilmeyen A-18 No'lu odaya geçmek istediğini belirtir dilekçesini Kurum İdaresine ilettiği, tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, adı geçen başvuruçunun yukarıda anılan mevzuat hükümleri uyarınca ve İdare ve Gözlem Kurulu kararı doğrultusunda B-6 No'lu odadan alınarak sigara içilmeyen A-18 No'lu odaya yerleştirilmesine karar verildiği, dolayısıyla adı geçenin iddialarının gerçeği yansıtmadığı,

c. 5275 sayılı Kanun'un 2 ve 3'üncü maddelerinde yer alan amir hükümler uyarınca, ceza infaz kurumlarında hiçbir hükümlüye ayrımcılık, kötü muamele ve keyfi uygulama yapılmasının söz konusu olmadığı,

ç. Görevli personel ile hükümlü ve tutuklu arasındaki ilişkinin Kanun ve Yönetmelik hükümleri çerçevesinde gerçekleştiği, bu hususta şikâyeti olan hükümlü ve tutuklu şikâyetlerinin derhal ilgili mercilere iletilerek gerekli görülmesi halinde ilgili personel hakkında adli ve idarî soruşturma başlatıldığı,

d. Bahse konu başvuruda geçen iddialara ilişkin olarak, ceza infaz kurumu idaresi ve görevli personelin görevleri yönünden herhangi bir kusur ve ihmalinin bulunmadığı, yapılan işlem ve uygulamaların ilgili mevzuat gereğince yerine getirildiği belirtilmiştir.

5. Başvuran, 22.07.2022 tarihinde alınan yazılı görüşünde özetle;

a. Başvuru dilekçesindeki sorunlarının devam etmesi sebebiyle ruhsal hastalıklarının arttığını,

b. Bu durum Kurum İdaresince bilindiği halde oda değişikliğinin hala yapılmadığını belirtmiş, sigara içilmeyen, kendi suç grubundan insanlarla aynı odaya yerleştirilme ya da tek başına bir odaya yerleştirilme talebini yinelemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Anayasa'nın 17'nci maddesinin üçüncü fıkrasına göre: “Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.”

7. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde: “Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

8. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında: “Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamında Kuruma başvuru yapabileceği” belirtilmiştir.

9. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67'nci maddesinin birinci fıkrasına göre: “Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre: “Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda; başvuranın iddiaları, muhatap ceza infaz kurumu İdaresinin cevabı ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

11. 13.12.2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 2'nci maddesinin ikinci fıkrasına göre: “Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazında zalimane, insanlık dışı, aşağılayıcı ve onur kırıcı davranışlarda bulunulamaz.” Aynı Kanun'un 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde “Hürriyeti bağlayıcı cezanın zorunlu kıldığı hürriyetten yoksunluk, insan onuruna saygının korunmasını sağlayan maddî ve manevî koşullar altında çektirilir.” hükmü yer almaktadır.

12. Avrupa Cezaevi Kuralları'nın “Yerleştirme ve Barındırma” başlıklı 18.1'inci maddesine göre: “Mahpuslara sağlanan barınma yerleri ve özellikle yatakhane bölümleri, insan onuruna ve mümkün olduğunca özel yaşama saygı gösterecek biçimde olmalı, iklim koşulları ve özellikle zemin alanı, havanın metreküp miktarı, aydınlatma, ısıtma ve havalandırma dikkate alınarak, sağlık ve temizlik gereklerini karşılamalıdır.” Adı geçen Kuralların 18.6'ncı maddesine göre ise “Yatakhane bölümleri ancak paylaşımına uygunsuz paylaşılmalı ve sadece birbiriyle geçinebilen mahpuslar aynı odaya yerleştirilmelidir.”

13. Başvuran kendi isteği dışında odasının değiştirildiğini, sigara içilmeyen ve kendisi ile aynı suçtan hüküm giyen kişilerle aynı odada bulunmayı talep etmesine rağmen talebinin reddedildiğini ve bu durumun ruhsal hastalıklarını arttırdığını iddia etmiştir. AYM'ye göre ceza infaz kurumunda bulunma insanın beden ve ruh sağlığından feragat edilmesini gerektirmez. Diğer bireyler gibi mahpuslar da beden ve ruh sağlıklarını koruma haklarına sahiptir. Ceza infaz kurumlarının güvenliğini ve disiplinini sağlayacak tedbirlerin alınması konusunda geniş takdir yetkileri bulunsun da alınacak tedbirler tutuklu ve hükümlülerin tutulma hâlinin gerektirdiğinin ötesinde manevi üzüntüye düşmelerine veya sağlıksız koşullarda bir yaşam sürmelerine yol açmamalıdır. (Abdulkadir Durmuş, B. No: 2018/35662, 3/11/2022, § 49). Somut başvuruda, muhatap Ceza İnfaz Kurumu İdaresinin cevabi yazısı ekinde gönderilen dilekçe ve tutanaklar incelendiğinde başvuran ile birlikte B-6 No'lu odada kalan mahpusların, başvuran ve diğer iki arkadaşının odada sigara içmeleri ve odada sigara içilmesini istemeyenlere

baskı yapmaları sebebiyle bu kişilerin odalarının değiştirilmesini talep ettikleri, başvuranın ise 02.06.2022 tarihli dilekçesi ile sigara içilmeyen A-18 No'lu odaya geçmeyi talep ettiği, B-6 No'lu odadaki mahpusların talepleri ile başvuranın dilekçesine istinaden İdare ve Gözlem Kurulunca başvuranın sigara içilmeyen A-18 No'lu odaya alındığı tespit edilmiştir.

14. Ceza infaz kurumlarında oda yerleştirme işlemleri, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un Hükümlülerin Sınıflandırılması ve Cezaların İnfazı başlıklı beşinci bölümünde yer alan hükümler ile Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik hükümleri kapsamında hükümlünün kişisel özellikleri, bedensel, aklî ve sağlık durumları, ahlâkî eğilimleri, suç bakış açıları, hükümlülük süreleri, suç grupları ve türleri, risk durumları, yaş, cinsiyet, hüküm alıp almadığı, risk, kurum güvenliği gibi kriterler dikkate alınarak idare ve gözlem kurulu tarafından yapılmaktadır.

15. Bu kapsamda başvuranın psikolojik rahatsızlıkları, B-6 No'lu odada kalan mahpusların, başvuranın odasının değiştirilmesi yönündeki dilekçeleri ve başvuranın kendisinin oda değişikliği için verdiği dilekçe göz önüne alındığında İdare ve Gözlem Kurulunun, yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde ve başvuranın dilekçesi üzerine oda değişikliği kararı aldığı, bu sebeple başvuru konusu iddiaların gerçeği yansıtmadığı ve açıkça dayanaktan yoksun olduğu anlaşılmıştır.

16. Sonuç olarak yukarıda açıklanan nedenlerle, 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle **"kabul edilmez"** olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 23.02.2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye